PWYLLGOR SAFONAU CYNGOR GWYNEDD

GWEITHDREFN GWRANDAWIADAU

CEFNDIR

1. Dyma’r trefniadau a ddilynir pan fydd angen i’r Pwyllgor Safonau ddod i benderfyniad yn dilyn ymchwiliad gan Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru neu Swyddog Monitro’r Cyngor o dan ran III Deddf Llywodraeth Leol 2000 a’r rheoliadau cysylltiedig. Os oes unrhyw wrthdaro rhwng y ddogfen hon a darpariaethau statudol y darpariaethau statudol fydd yn cael y flaenoriaeth.

2. Bydd y Pwyllgor yn gorfod penderfynu ar gŵyn yn erbyn aelod ei fod ef/hi wedi torri’r cod ymddygiad unai:

- Wrth i’r gŵyn yn cael ei chyfeirio at y Swyddog Monitro gan yr Ombwdsmon i’w ymchwilio ac yna adrodd i’r Pwyllgor; neu

- Wrth i’r Ombwdsmon gyfeirio adroddiad ar ei ymchwiliad at y Swyddog Monitro i’w gyflwyno i’r Pwyllgor

3. Os bydd y Pwyllgor yn derbyn adroddiad o’r fath bydd rhaid iddo’n gyntaf gynnal gwrandawiad cychwynnol i benderfynu, ar sail yr adroddiad yn unig unai:

(a) nad oes tystiolaeth o unrhyw fethu a chydymffurfio a’r cod ymddygiad;

neu

(b) bod unrhyw berson sy’n destun yr ymchwiliad yn cael cyfle i gyflwyno sylwadau naill ai ar lafar neu’n ysgrifenedig i’r Pwyllgor

4. Mae’r rheoliadau perthnasol *(Rheoliadau Ymchwiliadau Llywodraeth Leol (Swyddogaethau Swyddogion Monitro a Phwyllgorau Safonau)(Cymru) 2001)* (“y Rheoliadau”) yn darparu mai mater i’r Pwyllgor Safonau yw penderfynu ar yr arferion a’r weithdrefn sydd i’w dilyn (yn ddarostyngedig i unrhyw beth penodol yn y rheoliadau).

Y DREFN

Cyfarfod cyntaf y Pwyllgor Safonau (Y Gwrandawiad Cychwynnol)

5. Ar ôl derbyn adroddiad yr Ombwdsmon neu’r Swyddog Monitro (“y Swyddog Ymchwilio”):

- Cynhelir cyfarfod i benderfynu os oes tystiolaeth o unrhyw fethiant i gydymffurfio â’r cod ymddygiad, ar sail adroddiad y Swyddog Ymchwilio yn unig.

- Bydd swyddog sydd heb fod yn rhan o'r ymchwiliad neu'r gŵyn yn bresennol i ddarparu cyngor cyfreithiol i'r Pwyllgor.
- Sefydlir meini prawf i gynorthwyo'r Pwyllgor i ddod i benderfyniad ac i sicrhau cysondeb.
- Os penderfynir y dylid rhoi cyfle i'r sawl sy'n destun y gŵyn gyflwyno sylwadau (h.y. cynnal gwrandawiad llawn) bydd y Pwyllgor yn:
    - Penderfynu os dylid gofyn i'r Swyddog Ymchwilio (h.y. ymchwilydd yr Ombwdsmon neu'r Swyddog Monitro) fynychu'r gwrandawiad i gyflwyno'r adroddiad a/neu i egluro unrhyw faterion sydd ynddo.
    - Penderfynu ar ddyddiad ar gyfer y gwrandawiad i'w cynnig i'r aelod (ynghyd â dau ddyddiad arall wrth gefn).

Y Gwrandawiad Llawn

Cyn y gwrandawiad

6. Ysgrifennir at y sawl sy'n destun y gŵyn gan ofyn iddo/iddi gadarnhau'n ysgrifenedig (drwy holiadur) o fewn 14 diwrnod os yw'n**:**

- dymuno cyflwyno sylwadau ysgrifenedig a/neu lafar
- yn anghytuno gydag unrhyw ganfyddiadau ffeithiol yn adroddiad y Swyddog Ymchwilio
- bwriadu cael ei gynrychioli gan gyfreithiwr, bargyfreithiwr neu unrhyw berson arall
- dymuno galw tystion i roi tystiolaeth gerbron y pwyllgor.
- credu y dylai unrhyw ran o'r cyfarfod / dogfennau fod yn gyfrinachol

7. Hysbysir y Swyddog Ymchwilio o'r gwrandawiad arfaethedig a gofyn a yw'n bwriadau mynychu

8. Anfonir ymateb yr aelod i'r cwestiynau uchod at y Swyddog Ymchwilio a gofyn iddo/iddi gadarnhau'n ysgrifenedig o fewn 7 diwrnod os yw'n***:***

- bwriadau cael ei gynrychioli yn y gwrandawiad
- dymuno galw tystion i roi tystiolaeth gerbron y pwyllgor.
- credu y dylai unrhyw ran o'r cyfarfod /unrhyw ddogfennau fod yn gyfrinachol

9. Dylid ei gwneud yn eglur wrth bob parti bod rhaid darparu manylion ymlaen llaw o'r holl ganfyddiadau ffeithiol y maent yn fwriadau eu herio a'r dystiolaeth y maent yn fwriadau ei gyflwyno.

10.Anfonir yr wybodaeth ganlynol at aelodau'r Pwyllgor, yr Aelod a'r Swyddog Ymchwilio ymlaen llaw:

- Adroddiad y Swyddog Ymchwilio
- Dogfennau perthnasol
- Sylwadau ysgrifenedig yr aelod
- Unrhyw ymateb pellach gan y Swyddog Ymchwilio

- Y ffeithiau sydd wedi eu cytuno a'r rhai sydd heb eu cytuno
- Rhestr o dystion
- Os bydd yr aelod yn mynychu'r cyfarfod ac os cynrychiolir ef/hi yno
- Os bydd y Swyddog Ymchwilio yn mynychu ac os cynrychiolir ef/hi yno
- Y drefn ar gyfer y gwrandawiad

11. Os yw'r aelod wedi dweud y bydd yn mynychu'r gwrandawiad, cysylltir gydag ef/hi y diwrnod blaenorol i gadarnhau os bydd yn gwneud hynny.

Methiant i gyflwyno sylwadau / mynychu'r gwrandawiad

12. Os nad yw'r aelod yn cyflwyno sylwadau, gall y Pwyllgor Safonau:

(a) heblaw ei fod yn fodlon bod rheswm digonol am y methiant, ystyried yr adroddiad ar yr ymchwiliad a dod i benderfyniad yn absenoldeb yr aelod; neu

(b) rhoi cyfle pellach i'r aelod gyflwyno sylwadau

13. Os nad yw parti yn mynychu neu yn cael ei gynrychioli yn y gwrandawiad, gall y Pwyllgor, os yw'n fodlon ei f/bod wedi cael rhybudd o'r gwrandawiad, ac nad oes rheswm da dros absenoldeb o'r fath –

(a) wrando a phenderfynu ar y mater yn absenoldeb y parti

(b) ohirio'r gwrandawiad

14. Os yw'r Pwyllgor yn fodlon (ar ôl derbyn tystysgrif feddygol) fod parti yn methu mynychu drwy waeledd a bod hynny yn debygol o barhau am gyfnod am gyfnod hir, gall y Pwyllgor wneud y trefniadau sydd yn ymddangos fel y rhai gorau i ddelio gyda'r mater yn deg.

Y Gwrandawiad

15. Y bwriad yw cael trefniadau sy'n sicrhau bod yr holl bartïon yn medru cymryd rhan gan wybod am yr holl faterion sydd dan sylw a bod y gwrandawiad yn cael ei gynnal mewn ffordd sy'n deg, tryloyw a diduedd. Bydd y drefn ar gyfer y gwrandawiad yn dilyn yr hyn a nodir isod, yn ddarostyngedig i hawl y Cadeirydd i newid y trefniadau er mwyn sicrhau gwrandawiad teg ac effeithlon. Dylid ceisio cadw'r cyfarfod mor anffurfiol ag sy'n briodol.

16. Gall aelodau'r Pwyllgor ofyn cwestiynau i unrhyw un sy'n bresennol ar unrhyw adeg. Ni chaniateir croesholi gan y partïon ond gellir cyfeirio cwestiynau drwy'r gadair. Bydd swyddog sydd heb fod yn rhan o'r ymchwiliad yn bresennol i roi cyngor cyfreithiol i'r Pwyllgor. Bydd y Pwyllgor yn penderfynu cwestiynau ffeithiol yn ôl pwysau tebygolrwydd.

17. Bydd pedwar cam posib i wrandawiad:

(i) Materion Trefniadol Rhagarweiniol

Bydd y Pwyllgor yn ystyried unrhyw faterion neu ddatrys unrhyw anghydfod ynglŷn â sut y dylai'r gwrandawiad cael ei gynnal, gan gynnwys:

- A ddylid eithrio'r cyhoedd a'r wasg o'r gwrandawiad neu rannau ohono.
- A ddylid caniatáu unrhyw dystiolaeth hwyr
- A ddylid parhau os nad yw'r aelod a gyhuddir yn bresennol er iddo/iddi gadarnhau ei fod/bod am gyflwyno sylwadau ar lafar

(ii) Sefydlu'r Ffeithiau

Bydd y Pwyllgor yn cadarnhau pa ffeithiau sydd wedi eu cytuno a pha rai sydd heb. Os oes unrhyw anghytundeb:

- Gwahoddir y Swyddog Ymchwilio, os yw'n bresennol, i gefnogi casgliadau ffeithiol ei (h)adroddiad. Gall alw tystion gyda chaniatâd y Pwyllgor. Bydd y Pwyllgor yn rhoi'r cyfle i'r aelod herio unrhyw dystiolaeth a gyflwynir gan dystion a elwir gan y Swyddog Ymchwilio.
- Bydd cyfle i'r sawl a gyhuddir i gyflwyno sylwadau i gefnogi ei fersiwn ef/hi o'r ffeithiau. Gall alw tystion gyda chaniatâd y Pwyllgor. Bydd y Pwyllgor yn rhoi'r cyfle i'r Swyddog Ymchwilio herio unrhyw dystiolaeth a gyflwynir gan dystion a elwir gan yr aelod.
- Os yw'r aelod yn anghytuno gydag unrhyw ffaith berthnasol yn yr adroddiad, heb roi rhybudd o hynny ymlaen llaw, rhaid iddo/iddi roi rheswm da dros beidio son am y mater yn flaenorol. Os nad yw'r Swyddog Ymchwilio yn bresennol, bydd y Pwyllgor yn ystyried os yw er budd y cyhoedd i barhau yn ei (h)absenoldeb. Ar ôl ystyried esboniad yr aelod, gall y Pwyllgor benderfynu:

    (a) parhau gyda'r gwrandawiad, gan ddibynnu ar yr wybodaeth yn yr adroddiad
    (b) caniatáu i'r aelod gyflwyno sylwadau ar y mater a gwahodd y Swyddog Ymchwilio i ymateb gan alw unrhyw dystion angenrheidiol; neu
    (c) gohirio'r gwrandawiad er mwyn trefnu presenoldeb y tystion perthnasol, a'r Swyddog Ymchwilio (os nad yw eisoes yn bresennol)

- Bydd y Pwyllgor yn ymneilltuo i ystyried ei benderfyniad
- Ar ôl dod i benderfyniad, bydd y cyfarfod yn ailymgynnull a bydd y Cadeirydd yn cyhoeddi penderfyniad y Pwyllgor ar y ffeithiau

(iii) A wnaeth yr aelod dorri'r cod?

Bydd y pwyllgor yn symud ymlaen i ystyried, ar sail y ffeithiau a ganfuwyd, a wnaeth yr aelod dorri'r cod ymddygiad.

- Gwahoddir sylwadau gan y Swyddog Ymchwilio
- Gwahoddir sylwadau gan yr aelod a gyhuddwyd
- Bydd y Pwyllgor yn ymneilltuo i ystyried ei benderfyniad
- Ar ôl dod i benderfyniad bydd y cyfarfod yn ailymgynnull a bydd y Cadeirydd yn cyhoeddi ei benderfyniad os yw'r aelod wedi torri'r cod ymddygiad

<u>(iv) Pa gamau i'w cymryd</u>

Hyd yn oed os yw'r Pwyllgor yn penderfynu na dorrwyd y cod, gall ystyried os dylai wneud unrhyw argymhellion cyffredinol i'r Cyngor i sicrhau na fydd sefyllfa debyg yn codi eto.

Os yw'n penderfynu fod yr aelod wedi torri'r cod:

- Gwahoddir sylwadau gan y Swyddog Ymchwilio a'r aelod a gyhuddwyd ynglŷn â pha gosb (os o gwbl) fyddai'n addas.
- Bydd y Pwyllgor yn ymneilltuo i ystyried ei benderfyniad os dylid cosbi'r aelod, ac os felly pa gosb a dyllid ei roddi, ac os dylai wneud unrhyw argymhellion cyffredinol i'r Cyngor
- O safbwynt cosb, gall y Pwyllgor benderfynu:

  (a) nad oes angen cymryd unrhyw gamau mewn cysylltiad â'r methiant i gydymffurfio â'r cod; neu
  (b) y dylid ceryddu'r aelod; neu
  (c) y dylid atal yr aelod yn llawn neu yn rhannol rhag bod yn aelod neu'n aelod cyfetholedig o'i (h)awdurdod am gyfnod sydd ddim yn fwy na chwe mis
- Ar ôl dod i benderfyniad bydd y cyfarfod yn ailymgynnull a bydd y Cadeirydd yn cyhoeddi'r penderfyniad

18. Darperir y penderfyniad ar ffurf Rhybudd Penderfyniad ysgrifenedig yn fuan wedyn.

19. Bydd y Pwyllgor yn trefnu fod adroddiad yn cael ei gynhyrchu a'i ddosbarthu yn unol â gofynion y Rheoliadau. Ar ôl derbyn yr adroddiad, bydd y Swyddog Monitro yn ei gyhoeddi yn uno a gofynion y Rheoliadau.

Ebrill 2011